

NIBIO - NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI
Postboks 115
1431 ÅS
Att. Hans M. Hanslin

Saksbehandler, innvalgstelefon
Linnea Karoline Vereide, 61266062

Solbrålia og Stordalsberget NR - dispensasjon - innsamling av sedummateriale av hvitbergknapp

Statsforvalteren i Innlandet gir Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) v/Hans H. Hanslin, tillatelse til å samle materiale fra 10 individer av hvitbergknapp i Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, med hjemmel § 8 i verneforskriften (§ 48 i naturmangfoldloven). Tillatelsen er gitt på bestemte vilkår som er beskrevet nedenfor.

Søknaden

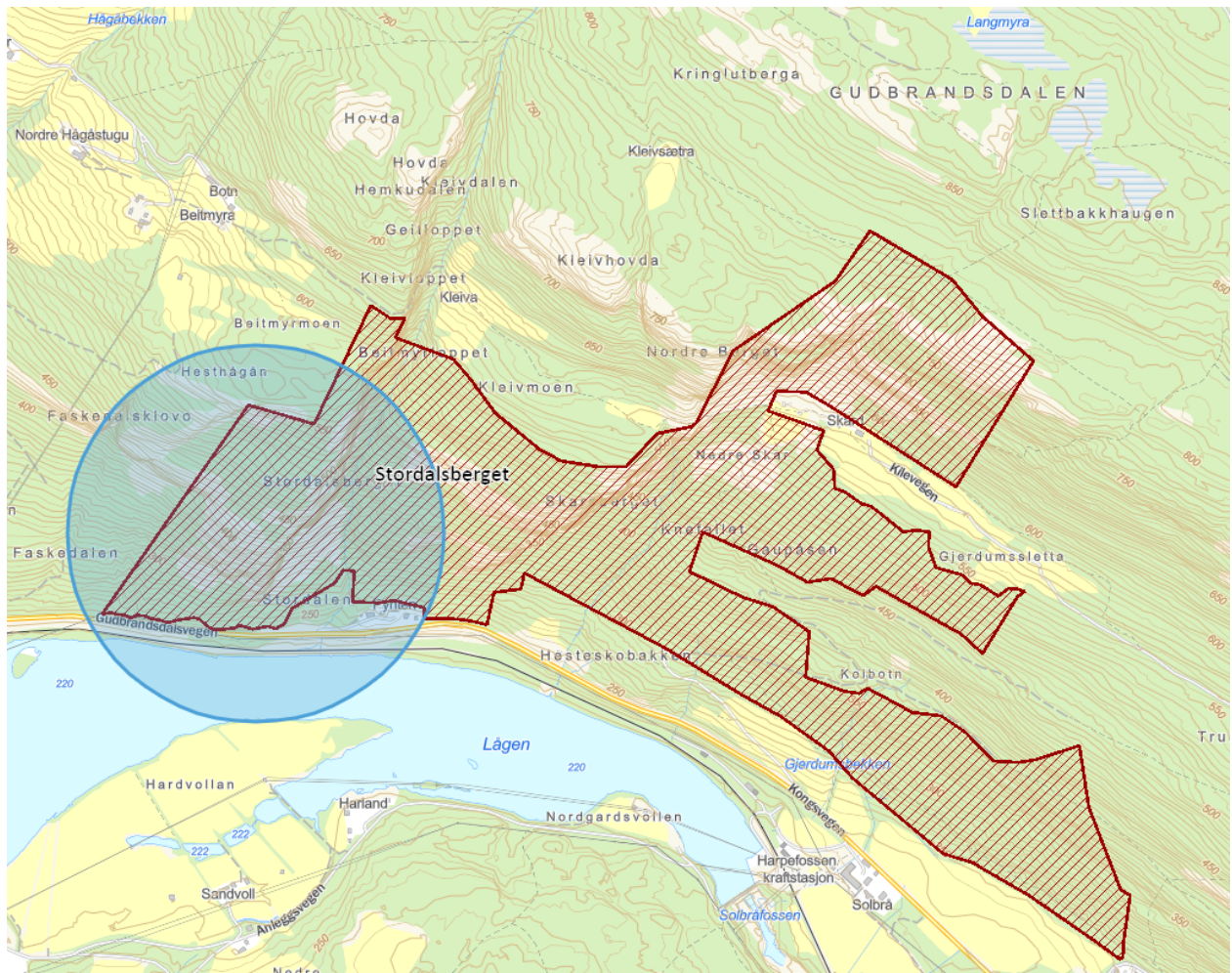
Vi viser til deres søknad av 17. oktober om tillatelse til å samle inn plantemateriale fra hvitbergknapp i Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, Sør- Fron og Nord- Fron kommune.

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ønsker å gjøre en populasjonsgenetisk analyse av viltvoksende hvitbergknapp for å kunne avgrense akseptable bruksregioner for materiale som formeres opp til grønne tak. De vil bruke en grovmasket innsamling i Sør-Norge for å se på graden av romlig variasjon.

Det er allerede samlet inn en del materialer fra andre lokaliteter, men det er ønskelig å samle inn fra noen av verneområdene for å få mest mulig opprinnelige populasjoner. Denne arten ser ut til å ha en spredning de siste tiårene fra hager og langs veier med plantemateriale av ukjent opphav. Innsamling fra verneområder og med noe avstand til vei gir derfor en større sikkerhet om at materialet har et opprinnelig opphav.

Selve innsamlingen går på å ta tuppen (2-3 cm) av et skudd på et individ for 10 individer per bestand. I praksis er dette en ikke-destruktiv sampling som ikke vil påvirke individet i særlig grad og ikke populasjonen. De fleste individene har fra 3-4 opp til kanskje 15 skudd. Det samles fra individer som med minimum 3 meter mellom hvert samlet individ.

Det søkes derfor om en dispensasjon til å samle materiale fra 10 individer av hvitbergknapp i Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, i området mellom veien og Stordalsberget. Innsamlingen vil bli gjennomført så raskt som mulig og før snøen legger seg.

Skravert rødt = Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, Blå sirkel = området rundt Stordalsberget hvor innsamlingen vil foregå.

Lovgrunnlag

Solbrålia og Storbergdalen naturreservat ble opprettet 14. desember 2018. Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av velutviklet kalkgranskog, lågurtskog med både gran, bjørk og furu, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og hengebjørkskog, samt kalkrike sørberg-, bergvegg- og rasmarnaturtyper og naturbeitemarker. Videre er formålet å verne et området som særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et ekstremt stort mangfold av insektarter samt et rikt artsmangfold av karplanter, kalkberglav, mykorrhizasopp og fugl som blant annet spetter. Området har i tillegg spesielle kulturbetingede elementer og kulturpregede vegetasjonssamfunn. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Jf. verneforskriften § 3 bokstav a) er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet.

Det finnes ikke noen spesielle dispensasjonshjemler i verneforskriften som gir unntak fra dette forbudet. Derfor må søknaden behandles etter verneforskriftens generelle dispensasjonshjemmel, § 8. Bestemmelsen tilsvarer § 48 i naturmangfoldloven (nml.) og sier at «forvaltningsmyndigheten kan

gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig».

En søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene må også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7.

Statsforvalterens vurdering

Solbrålia og Stordalsberget representerer på en god måte skogene i de varmeste solvendte liene i Gudbrandsdalen, med velutviklet granskog på kalkgrunn og kalkrike berg og rasmarker med tilhørende artsmangfold. Særlig Stordalsberget og rasmarken nedenfor er en klassisk insektlokalitet med et artsmangfold som er ekstremt spesielt og med en svært stor andel truete, sjeldne og sårbare arter. Området er godt kartlagt og forekomster av både arter og naturtyper er nylig oppsummert gjennom verneplanprosessene i 2015 og 2018. Den søndre delen av reservatet (Solbrålia) ble kartlagt etter Naturtyper i Norge (NiN) metoden i 2017, mens den nylig utvidede delen ble kartlagt i 2020. Vi vurderer derfor at kunnskapsgrunnlaget er godt nok, jf. nml. § 8. Nml. § 9 «føre-var-prinsippet» anses ikke som relevant i denne saken.

I og med at vegetasjonen i naturreservatet er vernet, er det viktig at tiltaket ikke medfører forringelse av verneverdiene. Forskningsprosjekter bør derfor om mulig legges til utenfor naturreservater fordi verneformålene er knyttet opp mot et intakt økosystem der arter gis muligheten til fri og naturlig utvikling i området. Vi ser i denne saken er det interessant å hente inn materiale både utenfor og innenfor verneområder, for å få mest mulig opprinnelig populasjon, og da et mest mulig riktig resultat.

Det opplyses i søknaden at det totalt skal samles inn materiale fra 10 individer av hvitbergknapp, og at innsamlingen er ikke-destruktiv. Det vil si at planten ikke vil bli plukket i sin helhet eller skadet i slik grad at den dør. Hvitbergknapp er heller ikke en rødlistet art. Innsamlingen vil bli gjennomført nå på høsten før snøen legger seg. Dette er en periode hvor dyrelivet er mindre sårbart for forstyrrelser, slik at vi vurderer at eventuelle forstyrrelser i forbindelse med innsamlingen vil være beskjedent. Statsforvalteren vurderer derfor, med bakgrunn av at tiltaket er av et beskjedent omfang (10 individer), ikke -destruktiv og utføres på en tid av året hvor ferdsel er mindre forstyrrende, at tiltaket er innenfor det økosystemet og den aktuelle arten for innsamling kan tåle av belastning, jf. nml. § 10 om «økosystemtilnærming og samlet belastning». Det vil også settes vilkår om at det skal vises generell aktsomhet ovenfor vegetasjon, samt annet dyre- og fugleliv i forbindelse med innsamlingen av plantemateriale, jf. nml. § 10.

Det omsøkte tiltaket er en del av et forskningsprosjekt som NIBIO arbeider med. Slike typer søknader i forbindelse med forskning er sjeldne, og vi anser det derfor ikke som problematisk å tillate det omsøkte tiltaket, og vi vurderer at det ikke vil medføre en uheldig presedens. Nml. § 11 om at «kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver», samt nml. § 12 om «miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder», anser vi som ikke relevante i dette tilfellet.

På bakgrunn av dette vurderer vi at det kan gis dispensasjon fra verneforskriftens § 3 bokstav a) som verner om plantelivet. Dispensasjon gis med hjemmel i verneforskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse § 8 som tilsvarer naturmangfoldloven § 48.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) v/ Hans M. Hanslin, tillatelse til å samle materiale fra 10 individer av hvitbergknapp i Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, med hjemmel § 8 i verneforskriften (§ 48 i naturmangfoldloven). Følgende vilkår er knytt til tillatelsen:

1. Tillatelsen gjelder ut 2021.
2. Det tillates kun innsamling fra 10 individer av hvitbergknapp.
3. Innsamlingen skal ikke medføre skade på bestanden og det skal kun tas en liten andel av knoppene slik at selve planten overlever.
4. Det skal vises generell aktsomhet ovenfor vegetasjon, samt annet dyre- og fugleliv i forbindelse med innsamlingen.

Denne dispensasjonen er gitt i henhold til verneforskriften for Solbrålia og Stordalsberget naturreservat. Dere må selv avklare behovet for tillatelse etter annet lovverk og grunneieres tillatelse før tiltaket kan utføres.

Klageadgang

Statsforvalteren viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningslovens § 28. Klagefristen er 3 uker fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Linnea Karoline Vereide
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NORD-FRON KOMMUNE	Nedregata 50	2640	VINSTRA
SØR-FRON KOMMUNE	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
SNO			